

Regeringens proposition till Riksdagen om återtagande av en förklaring till konventionen angående avtal om internationella köp av varor och om godkännande av en ny förklaring

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås det att riksdagen godkänner att en förklaring som avgivits i anslutning till konventionen angående avtal om internationella köp av varor återtas, och att riksdagen godkänner en ny förklaring.

Konventionen ingicks 1980 och ratificerades av Finland 1987. Den innehåller bestämmelser om bl.a. ingående av avtal om internationella köp av varor, om säljarens och köparens förpliktelser samt om påföljderna av avtalsbrott.

Vid ratificeringen av konventionen avgav Finland en förklaring om att Finland inte är bundet av den del i konventionen som gäller ingående av avtal, dvs. del II. I propositionen föreslås att riksdagen ger sitt godkännande till att denna förklaring återtas.

I samband med ratificeringen av konventionen avgav Finland också en förklaring enligt vilken den del i konventionen som gäller köp av varor, dvs. del III, inte ska tillämpas på köp mellan de nordiska länderna. Eftersom den förklaring som gäller del II i konventionen ska återtas, föreslås samtidigt att riksdagen godkänner en ny förklaring i fråga om köp mellan de nordiska länderna. Enligt den ska del II fortfarande inte tillämpas på köp mellan de nordiska länderna.

Återtagandet av förklaringen och den nya förklaringen träder i kraft första dagen i den månad som följer efter utgången av sex månader efter det att depositarien tog emot en underrättelse om detta.

INNEHÅLL

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL	1
INNEHÅLL	2
ALLMÅN MOTIVERING	3
1 INLEDNING.....	3
2 NULÅGE	3
2.1 Lagstiftning och praxis.....	3
2.2 Bedömning av nulåget	4
Allmänna synpunkter på grunderna för förklaringen och deras betydelse	4
Utredning av Nordiska ministerrådet och synpunkter i den juridiska litteraturen.....	5
3 MÅLSÄTTNING OCH DE VIKTIGASTE FÖRSLAGEN	5
4 PROPOSITIONENS KONSEKVENSER	6
5 BEREDNINGEN AV PROPOSITIONEN	6
DETALJMOTIVERING	8
1 INNEHÅLLET I DEL II I KONVENTIONEN OCH DESS FÖRHÅLLANDE TILL LAGSTIFTNINGEN I FINLAND.....	8
2 IKRAFTTRÄDANDE	11
3 BEHOVET AV RIKSDAGENS SAMTYCKE OCH BEHANDLINGSORDNING	11
BILAGA	13
FÖRORDNINGSUTKAST	13
Republikens presidents förordning om ändring av förordningen om ikraftträdande av konventionen angående avtal om internationella köp av varor samt av lagen om godkännande av vissa bestämmelser i konventionen	13

ALLMÄN MOTIVERING

1 Inledning

Finland ratificerade 1987 den i Wien den 11 april 1980 ingångna konventionen angående avtal om internationella köp av varor (FördrS 50/1988, den s.k. FN-konventionen om internationella köp eller CISG, nedan *konventionen*). Konventionen trädde i kraft för Finlands del den 1 januari 1989 genom lagen om godkännande av vissa bestämmelser i konventionen angående avtal om internationella köp av varor (795/1988) och genom förordningen om ikraftträdande av konventionen (796/1988).

Konventionen består av fyra delar. Del I innehåller bestämmelser om konventionens tillämpningsområde och andra allmänna bestämmelser. Bestämmelserna i del II gäller ingående av avtal om internationella köp av varor. Del III innehåller bestämmelser bl.a. om säljarens och köparens förpliktelser samt om påföljder vid avtalsbrott. Del IV innehåller konventionens slutbestämmelser. Utanför konventionen faller flera slag av köp, bl.a. konsumentköp, köp av värdepapper samt köp av fartyg och luftfartyg.

I samband med ratificeringen av konventionen avgav Finland bl.a. en förklaring med hänvisning till artikel 92 i konventionen om att Finland inte är bundet av del II i konventionen. Förklaringen hade föregåtts av överläggningar mellan de nordiska länderna med resultatet att också Norge, Sverige och Danmark vid ratificeringen av konventionen avgav likalydande förklaringar. Island tillträdde konventionen i ett senare sammanhang och gav därvid inte någon sådan förklaring. Ingen annan av konventionsstaterna har heller reserverat sig på motsvarande sätt.

Det ändamålsenliga med en förklaring gällande del II i konventionen har ifrågasatts särskilt under senare år. Frågan har på initiativ av internationella handelskammaren ICC tagits upp också i Nordiska ministerrådet. Nordiska ämbetsmannakommittén för lagstiftningsfrågor (NÄL), som lyder under Nordiska ministerrådet, har låtit göra en utredning om det finns anledning för Norge, Sverige, Finland och Danmark att återta sina

respektive förklaringar enligt artikel 92 i konventionen. Enligt utredningen bör förklaringen återtas. Ett återtagande av förklaringen har ett brett stöd också i den nordiska juridiska litteraturen.

2 Nuläge

2.1 Lagstiftning och praxis

Allmänt om konventionens tillämpningsområde

Konventionens allmänna tillämpningsområde definieras i artikel 1 stycke 1. Där sägs att konventionen tillämpas på avtal om köp av varor mellan parter, vilkas affärsställen är belägna i olika stater a) när dessa stater är fördragsslutande stater, eller b) när det följer av internationellt privaträttsliga regler att lagen i en fördragsslutande stat ska tillämpas.

Konventionen är dispositiv. Parterna kan således utesluta tillämpningen av konventionen eller, med vissa begränsningar, avvika från eller ändra verkan av vilken som helst av bestämmelserna i den (artikel 6).

Konventionens tillämpningsområde begränsas särskilt av förklaringar enligt artikel 92, 95 och artikel 94 i konventionen. Finland har gett förklaringar med stöd av artikel 92 och artikel 94.

Förklaring enligt artikel 92 i konventionen

Enligt artikel 92 i konventionen kan en fördragsslutande stat vid undertecknande, ratificering, godtagande, godkännande eller avslutning förklara att den inte ska vara bunden av del II eller III i konventionen. En fördragsslutande stat som avger en sådan förklaring ska inte anses som en fördragsslutande stat enligt artikel 1 stycke 1 i konventionen vad gäller frågor som regleras i den del på vilken deklarationen är tillämplig.

Del II i konventionen innehåller bestämmelser om vad som ska anses utgöra ett anbud och antagande av anbud och om den tidpunkt då anbudet eller antagandet blir bindande. Denna del innehåller också bestäm-

meler om hur anbud och antagande svar återkallas eller återtas samt de rättsliga verkningarna av sen accept och av ett svar som avviker från anbudet. Nationella bestämmelser som gäller dessa frågor ingår i Finland i lagen om rättshandlingar på förmögenhetsrättsens område (228/1929; nedan *rättshandlingslagen*).

Den förklaring som Finland gett i fråga om del II i konventionen innebär att Finland inte anses som en konventionsstat i förhållande till bestämmelserna i del II. Om det av internationellt privaträttsliga lagvalsregler följer att finsk lag ska tillämpas på ingående av avtal, tillämpas således bestämmelserna i rätts-handlingslagen.

Trots förklaringen möjliggör konventionen dock i praktiken att del II i konventionen blir tillämplig på ingående av avtal om internationella köp också då ett företag med affärsställe i Finland är avtalspart. Detta beror på ovannämnda artikel 1 stycke 1 punkt b. Om den ena avtalsparten finns i en stat som är part i konventionen och när det av internationellt privaträttsliga lagvalsregler följer att lagen i den konventionsstaten ska tillämpas, tillämpas på ingående av avtal bestämmelsen i artikel 1 stycke 1 punkt b i konventionen med beaktande av bestämmelserna i del II.

Förklaring enligt artikel 95 i konventionen

Enligt artikel 95 i konventionen kan en stat vid deponering av sitt instrument rörande ratifikation, godtagande, godkännande eller anslutning förklara att den inte ska vara bunden av artikel 1 stycke 1 punkt b i konventionen. En sådan förklaring har getts bl.a. av Kina, Singapore, Slovakien, Tjeckien och Förenta staterna. Av förklaringen följer att om säljaren har försäljningsställe t.ex. i Kina och köparen i Finland, tillämpas till följd av internationellt privaträttsliga lagvalsregler Kinas nationella rätt på ingående av avtal och inte del II i konventionen.

Förklaring enligt artikel 94 i konventionen

Artikel 94 i konventionen gör det möjligt för stater vilka har helt eller nära överensstämmande bestämmelser om köp av varor att ge en förklaring enligt vilken konventio-

nen inte ska tillämpas på avtal om köp eller ingående av sådana avtal mellan parter som har sina affärsställen i dessa stater.

Samtliga nordiska länder har gett en förklaring enligt artikel 94. Utgående från ordalydelsen gäller de nordiska ländernas förklaringar endast avtal om köp, dvs. tillämpningen av del III i konventionen. Ett undantag utgör Island vars förklaring gäller såväl avtal om köp som ingående av sådana, dvs. tillämpningen av såväl del II som del III i konventionen. Detta beror på att Island till skillnad från de övriga nordiska länderna inte har gett en förklaring med stöd av artikel 92 i fråga om tillämpningen av del II i konventionen.

Av de förklaringar som getts med stöd av artikel 94 i konventionen följer att det inte är bestämmelserna i konventionen som ska tillämpas på köp mellan de nordiska länderna, utan de nordiska köplagarna.

2.2 Bedömning av nuläget

Allmänna synpunkter på grunderna för förklaringen och deras betydelse

Finland var bland de första staterna som anslöt sig till konventionen för över 20 år sedan. Det var då osäkert hur stor framgången med konventionen skulle bli. I dag är konventionen av central betydelse vid internationella köp: den har ratificerats av 76 stater. Av de viktigaste handelsnationerna är det endast Brasilien, Indien, Sydafrika och Storbritannien som ännu inte ratificerat den.

Utöver de nordiska länderna har ingen annan konventionsstat avgett en förklaring enligt artikel 92. Inte heller Island, som anslöt sig till konventionen betydligt senare än de övriga nordiska länderna (år 2001), har avgett någon förklaring i fråga om del II.

I regeringens proposition om godkännande av vissa bestämmelser i konventionen angående avtal om internationella köp av varor (RP 198/1986 rd, s. 41) föreslås att en förklaring ska ges beträffande del II i konventionen "[m]ed hänsyn till de olägenheter som uppkommer om finsk rätt innehåller olika regler om ingående av avtal också för sådana situationer, där parterna inte är helt på det klara med vilka regler som är tillämpliga i det konkreta fallet".

I praktiken har denna grund förlorat sin betydelse med tanke på att bestämmelserna i del II i konventionen i varje händelse tillämpas i sådana situationer då det av internationellt privaträttsliga lagvalsregler följer att lagen i en konventionsstat som inte har gett motsvarande förklaring ska tillämpas (se avsnitt 2.1). En förklaring enligt artikel 95 leder dessutom till att det i vissa handelsförbindelser blir den främmande statens nationella lag som tillämpas i stället för del II i konventionen. Denna lag kan avvika betydligt från bestämmelserna i rättshandlingslagen. Den nationella köplagstiftningen i den stat där den andra avtalsparten finns kan vara främmande för en avtalspart i Finland. Detta gör det mycket svårt att förutse vilka rättsregler som ska tillämpas vid internationella köp.

Utredning av Nordiska ministerrådet och synpunkter i den juridiska litteraturen

Nordiska ämbetsmannakommittén för lagstiftningsfrågor (NÅL), som lyder under Nordiska ministerrådet, har låtit göra en utredning om det finns anledning för Norge, Sverige, Finland och Danmark att återta de förklaringar de gett på basis av artikel 92 i konventionen i fråga om tillämpningen av del II. Utredningen har gjorts av professor Jan Kleineman och en rapport om den (*Avtals slutande vid internationella köp av varor*) blev klar i december 2008.

I rapporten understöds tanken på att förklaringarna i fråga om del II bör återtas. De åsikter som förs fram i rapporten baserar sig delvis på nordisk juridisk litteratur, där det råder stor enighet om att de nordiska länderna bör återta sina förklaringar i fråga om del II.

I rapporten fästs det uppmärksamhet bl.a. vid de synpunkter som presenterats i avsnitt 2.2.1, såsom den omständigheten att bestämmelserna i del II i konventionen, trots förklaringen, i vissa situationer blir tillämpliga också i de nordiska länderna. Enligt rapporten har tillämpningen av bestämmelserna i del II i konventionen inte heller förorsakat några större bekymmer i praktiken.

I rapporten jämförs bestämmelserna om ingående av avtal i del II i konventionen med

bestämmelserna i de nordiska avtalslagarna, inklusive den finska rättshandlingslagen. Även om de grundläggande utgångspunkterna i konventionens bestämmelser och i de nordiska avtalslagarna i vissa avseenden avviker från varandra, kan skillnaderna mellan normerna enligt rapporten inte betraktas som särskilt betydande.

Bestämmelserna i konventionen skiljer sig från avtalslagarna närmast i fråga om när ett anbud får bindande verkan och möjligheten att återta anbud. Enligt rapporten torde det inte medföra problem att de rättsregler om ingående av avtal som ska tillämpas på internationella varuköp avviker från de allmänna bestämmelserna om ingående av avtal i avtalslagarna. I rapporten och i den juridiska litteraturen har en del av de lösningar i konventionen som avviker från avtalslagarna rentav ansetts ändamålsenligare än lösningarna i avtalslagarna.

Skillnaderna mellan del II i konventionen och rättshandlingslagen behandlas mer ingående nedan i detaljmotiveringen.

Att till följd av förklaringen i artikel 95 stödjades sig på internationellt privaträttsliga lagvalsregler och den vägen på nationell rätt har i rapporten och i den juridiska litteraturen ansetts förorsaka större osäkerhet i förbindelserna mellan parterna i köpet än skillnaderna mellan konventionen och rättshandlingslagen. Om Finland återtar förklaringen i fråga om tillämpningen av del II i konventionen, blir bestämmelserna i del II i konventionen alltid tillämpliga på köp mellan konventionsstaterna i stället för nationell rätt. Såväl möjligheterna till förutsägbarhet som kostnadsaspekter har således ansetts tala för att förklaringen återtas.

Mot bakgrund av rapporten och den juridiska litteraturen förefaller det således som om skillnaderna mellan konventionen och rättshandlingslagen i praktiken inte är betydande jämfört med den nytta som följer av enhetliga internationella normer.

3 Målsättning och de viktigaste förslagen

I propositionen föreslås att riksdagen godkänner att den förklaring som gäller del II i

konventionen återtas. Målet är att förenhetliga och skapa klarhet i de rättsregler som ska tillämpas vid internationella köp av varor.

Samtidigt föreslås att riksdagen godkänner en ny förklaring som gäller köp mellan de nordiska länderna. Enligt den ska del II i konventionen, dvs. den del som gäller ingående av avtal, inte heller i fortsättningen tillämpas vid köp mellan de nordiska länderna. Detta är nödvändigt för att man fortfarande ska kunna tillämpa de nordiska avtalslagarna på ingående av avtal om köp mellan de nordiska länderna, även om förklaringen i fråga om del II i konventionen återtas.

För att den förklaring som gäller del II i konventionen ska kunna återtas och en ny förklaring som gäller köp mellan de nordiska länderna ska kunna ges i enlighet med förslaget, måste 2 § i förordningen om ikraftträdande av konventionen ändras.

När propositionen bereddes togs det också ställning till om det i rättshandlingslagen bör tas in en bestämmelse där det framgår att bestämmelserna i del II i konventionen ska tillämpas i situationer som hör till konventionens tillämpningsområde i stället för rättshandlingslagen. En motsvarande informativ hänvisningsbestämmelse som gäller internationella köp ingår i 5 § i köplagen (355/1987). Beredningsarbetet ledde dock till slutsatsen att en ändring av rättshandlingslagen inte är påkallad. Man har stannat för en liknande lösning också i Sverige, där en regeringsproposition med motsvarande innehåll överlämnades i april 2011. Enligt allmänna lagtolkningsprinciper ska bestämmelserna i del II i konventionen såsom speciallag tillämpas på ingående av avtal som hör till konventionens tillämpningsområde i stället för rättshandlingslagen.

4 Propositionens konsekvenser

Verkningarna av att förklaringen återtas har behandlats ingående i nämnda rapport. Ett återtagande av förklaringen har enligt rapporten ett betydande egenvärde såtillvida att de nordiska länderna inte onödigtvis begränsar tillämpningen av en konvention som ratificerats av ett stort antal stater.

Genom att förklaringen återtas blir rättsläget klarare och det blir lättare för avtalsparterna att förutse vilka rättsregler som ska tillämpas på ingående av avtal om internationella köp av varor. Handeln underlättas också av att Finland börjar tillämpa samma rättsregler på ingående av avtal om internationella köp av varor som största delen av handelsnationerna.

Konventionen gäller endast internationella köp av varor. Återtagandet av förklaringen kommer således inte att påverka vilken lagstiftning som ska tillämpas på köp av varor i hemlandet. I samband med återtagandet av förklaringen i fråga om del II i konventionen utvidgas också den förklaring som getts med stöd av artikel 94 i konventionen. Återtagandet av den förstnämnda förklaringen inverkar därmed inte på köp mellan de nordiska länderna. Konventionen ska således inte heller i fortsättningen tillämpas på köpavtal eller ingående av sådana när båda avtalsparterna har sina affärsställen i de nordiska länderna.

5 Beredningen av propositionen

Internationella handelskammaren (ICC) har aktualiserat frågan om de nordiska ländernas förklaringar i fråga om del II i konventionen. Ovannämnda rapport har sammanställts på initiativ av Nordiska ministerrådet och sänts på remiss till var och en av de nordiska länder som gett en förklaring.

Vid justitieministeriet har det utifrån rapporten sammanställts en promemoria (25.3.2009), där justitieministeriet preliminärt fann utredningsmannens förslag om att återta förklaringen enligt artikel 92 i konventionen befogat. Promemorian och rapporten sändes på remiss våren 2009. Alla remissinstanser (Finlands Näringsliv EK, Internationella handelskammarens (ICC) avdelning i Finland ry, Centralhandelskammaren, Finlands Advokatförbund och Förbundet för Finsk Handel) understödde förslaget om att förklaringen återtas.

Också i de övriga nordiska länderna var remissutfallet i fråga om rapporten nästan uteslutande positivt. Ärendet behandlades på de nordiska justitieministrarnas möte i juni 2009 utifrån rapporten och remissutfallet i de

enskilda nordiska länderna. Justitieministrarna förhöll sig positivt till rapportens rekommendation om att återta förklaringen.

Förslaget till regeringsproposition har utarbetats vid justitieministeriet. Följande instanser har yttrat sig om förslaget: utrikesministeriet, Finlands Näringsliv EK, Internationella handelskammarens (ICC) avdelning i Finland

ry, Centralhandelskammaren, Finlands Advokatförbund och Förbundet för Finsk Handel. Remissinstanserna förhöll sig positivt till de föreslagna ändringarna. Finlands Advokatförbund och Förbundet för Finsk Handel lade också fram ett förslag om att ta in en informativ hänvisningsbestämmelse i rätts-handlingslagen.

DETALJMOTIVERING

1 Innehållet i del II i konventionen och dess förhållande till lagstiftningen i Finland

Del II omfattar artiklarna 14—24. I artiklarna 14—17 behandlas anbud medan artiklarna 18—22 gäller accept. De två sista artiklarna i avsnittet reglerar när ett avtal har kommit till stånd.

Till strukturen avviker del II i konventionen något från kap. 1 i rättshandlingslagen, men innehållsmässigt motsvarar de till stora delar varandra. I detta avsnitt redogörs för innehållet i nämnda artiklar och för de mest betydande skillnaderna mellan del II i konventionen och kap. 1 i rättshandlingslagen.

Artikel 14. I artikeln redogörs för kriterierna för anbud. Enligt stycke 1 är det grundläggande kriteriet för ett anbud att förslaget är tillräckligt preciserat för att kunna accepteras och att det anger förslagsställarens avsikt att bli bunden i händelse av ett antagande svar. Ett förslag som görs "utan förbindelse" eller med ett liknande förbehåll är således inte ett anbud i konventionens mening.

Ett förslag är enligt bestämmelsen tillräckligt preciserat om det anger varan och uttryckligen eller underförstått fastställer eller ger en anvisning om hur varans mängd och pris ska fastställas. Ett förslag kan anses vara tillräckligt preciserat också om det innebär att den ena parten ges rätt att i ett senare skede bestämma mängden. Av artikel 55 framgår att om ett giltigt avtal har slutits utan att priset har blivit fastställt eller anvisningar om hur det ska beräknas har givits, ska parten anses ha hänvisat till gängse pris vid tiden för avtalsslutet.

Ett förslag som fyller de krav som ställs i stycke 1 kan behandlas olika beroende på om det är riktat till en eller flera bestämda personer eller om det riktas till en obestämd krets av personer.

Enligt stycke 2 betraktas ett förslag som inte har ställts till en eller flera bestämda personer som en anmodan att göra anbud, om inte förslagsställaren klart anger att det är fråga om ett anbud. Kataloger, annonser och

liknande uppgifter betraktas enligt detta som uppmaningar att göra anbud, om de riktas till en obestämd personkrets.

Artikel 15. I artikeln föreskrivs om den tidpunkt då ett anbud får verkan. Enligt stycke 1 i artikeln får ett anbud verkan när det *kommer fram* till anbudstagaren. Denna utgångspunkt avviker från rättshandlingslagen, enligt vilken anbudet får bindande verkan vid den tidpunkt då anbudstagaren *tar del* av anbudet. Skillnaden mellan att komma fram och att ta del av framgår också i samband med de övriga artiklarna. Skillnaden behandlas närmare nedan i artikel 24, som innehåller en definition av uttrycket "kommer fram".

Såsom framgår av stycke 2 kan anbudsgivaren intill denna tidpunkt återkalla anbudet även om han t.ex. har uppgett i anbudet att det är oåterkalleligt. Stycke 2 bygger på den distinktion som görs i angloamerikansk rätt mellan återkallelse (*withdrawal*) och återtagande (*revocation*).

Artikel 16. I artikeln föreskrivs om återtagande av anbud. Enligt stycke 1 är huvudregeln att ett anbud kan återtas (*be revoked*) till dess att anbudstagaren har avsänt sitt antagande svar. Bestämmelsen innebär att anbudstagaren själv får stå risken för de kostnader han lägger ner på att bedöma anbudet, eftersom anbudet inte är bindande för anbudsgivaren på samma sätt som enligt rättshandlingslagen.

Utgångspunkten i konventionen om att ett anbud inte får verkan innan ett antagande svar har sänts, avviker från 3 § i rättshandlingslagen, enligt vilken ett anbud som givits utan att tid har satts ut för svaret är bindande för anbudsgivaren under skälig tid. Möjligheten att återta anbud har ansetts vara en av de mest betydande skillnaderna mellan rättshandlingslagen och konventionen. Bestämmelsen i rättshandlingslagen har kritiserats för att den kan leda till osäkerhet, eftersom anbudsgivaren har svårt att veta exakt hur länge han är bunden av sitt anbud.

Bestämmelsen i stycke 1 modifieras dock avsevärt genom stycke 2, enligt vilket ett an-

bud inte kan återtas t.ex. om det anger, aningen genom att en bestämd tid för avgivande av svar har fastställts eller på annat sätt, att det inte kan återtas. Ett anbud kan inte heller återtas om det var rimligt för anbudstagaren att räkna med att anbudet inte kunde återtas och anbudstagaren har handlat i förhållande till anbudet. På grund av begränsningarna i stycke 2 blir den ovannämnda principiella skillnaden mellan rättshandlingslagen och konventionen betydligt mindre i praktiken.

Innebörden av uttrycket "kommer fram" behandlas i artikel 24.

Artikel 17. Artikeln gäller avslag. Enligt artikeln upphör ett anbud att gälla om det avslås även om anbudet inte kan återtas. Samma princip framgår av 5 § i rättshandlingslagen. Ett avslag kan vara uttryckligt. Av artikel 19 framgår att ett antagande svar på ett anbud under vissa förutsättningar kan betraktas såsom ett avslag, om det innehåller tillägg, begränsningar eller andra ändringar. Innebörden av uttrycket "kommer fram" behandlas i artikel 24.

Artikel 18. Artikeln gäller frågan om antagande svar och tidpunkten när det antagande svaret får verkan.

Enligt stycke 1 utgör ett uttalande eller annat uppträdande av anbudstagaren som anger att han godtar anbudet ett antagande svar. Tystnad eller passivitet utgör inte i sig ett antagande svar. Det sätt på vilket anbudstagaren uppträder är således av central betydelse när det gäller huruvida ett avtal kan anses ha slutits.

Enligt stycke 2 får ett anbud verkan när det kommer fram till anbudstagaren. Innebörden av uttrycket "kommer fram" behandlas i artikel 24.

Innebörden av att ett antagande svar får verkan är dels den, att det antagande svaret enligt artikel 22 inte kan återkallas efter denna tidpunkt, dels att avtalet enligt artikel 23 slutar när det antagande svaret får verkan.

Ett antagande svar ska komma fram till anbudsgivaren inom den tid som han har satt ut för svar. Anbudstagaren bär således risken för att svaret kommer fram eller försenas. Om ingen tid har satts ut för svaret ska detta komma fram till anbudsgivaren inom skälig tid. Ett muntligt anbud måste antas omedelbart, om inte annat framgår av omständighe-

terna. Motsvarande bestämmelser finns i 2 och 3 § i rättshandlingslagen.

I stycke 3 behandlas accept genom en handling. Ett antagande svar genom utförande av en handling tillmäts enligt bestämmelsen betydelse endast om den grundar sig på anbudet, bruk som parterna skapat mellan sig eller på handelsbruk.

Artikel 19. Artikeln gäller s.k. oren accept, dvs. ett svar som är avsett att vara antagande men som innehåller tillägg, begränsningar eller andra ändringar. Ett sådant avslag anses utgöra ett avslag i förening med ett nytt anbud. Denna huvudregel slås fast i stycke 1. En motsvarande bestämmelse finns i 6 § 1 mom. i rättshandlingslagen.

Däremot avviker konventionen och rättshandlingslagen från varandra när det gäller reklamation mot en oren accept. Enligt stycke 2 är anbudsgivaren skyldig att reklamera mot en oren accept om svaret inte *väsentligt ändrar* anbudet. Om anbudsgivaren inte gör någon invändning blir de villkor som framgår av anbudet med de ändringar som det antagande svaret innehåller avtalsvillkor. I stället för detta krav på väsentlighet, som betraktas som ett objektivt kriterium, baserar sig 6 § 2 mom. i rättshandlingslagen på två subjektiva kriterier, dvs. på att den som gav svaret anser det överensstämmande med anbudet och på att anbudsgivaren måste inse detta. En liknande skillnad i fråga om objektiv och subjektiv synvinkel framgår också mellan artikel 21 stycke 2 och 4 § 2 mom., som handlar om ett försenat svar.

I stycke 3 preciseras att vissa ändringar alltid ska anses vara väsentliga. Detta gäller ändringar som hänför sig till priset, betalningen, varans kvalitet och mängd, plats och tid för avlämnandet, omfattningen av en parts ansvarighet gentemot den andra parten samt villkor om biläggande av tvister. Bestämmelsen innebär t.ex. att en klausul i svaret enligt vilken varan ska sändas genast eller som anger en annan lastningshamn där varan ska avlämnas, ska betraktas som ett avslag i förening med ett nytt anbud. Detsamma gäller t.ex. en klausul att tvister ska avgöras i skiljemannaförfarande.

Artikel 20. Artikeln innehåller bestämmelser om tolkningen av en acceptfrist som anbudsgivaren har satt ut. Bestämmelserna i

den viker således för det som kan ha föreskrivits i anbudet, för tidigare praxis mellan parterna och andra tolkningsdata.

I stycke 1 föreskrivs om den tidpunkt då en frist börjar löpa. Acceptfristen ska anses börja löpa från den tidpunkt då ett telegram som innehåller anbudet inlämnades för befordran. Om anbudet ges i ett brev räknas tiden från det datum som framgår av brevet eller, om brevet inte är daterat, från poststämpelns datum. En tid för avgivande av svar som anbudsgivaren har satt ut i telefonsamtal eller annat "omedelbart kommunikationsmedel" — såsom fax, SMS eller e-post — börjar löpa från den tidpunkt då anbudet kommer fram till anbudstagaren.

Av stycke 2 framgår att officiella helgdagar eller fridagar som infaller under acceptfristen ska betraktas vid beräkningen av den. Endast i det fall att den sista dagen av tiden infaller på en helgdag eller fridag på den ort där anbudsgivaren har sitt affärsställe, förlängs tiden till följande arbetsdag. Också detta är en tolkningsregel som viker t.ex. för det som framgår av anbudet eller tidigare praxis mellan parterna.

Artikel 21. I artikeln behandlas sen accept. Artikeln innehåller alltså undantag från principen i artikel 18 stycke 2, enligt vilket ett svar måste komma fram inom en viss tid för att få verkan. Av stycke 1 framgår att anbudsgivaren kan betrakta ett svar som kommer för sent såsom ett antagande svar. I så fall ska anbudsgivaren utan dröjsmål underätta anbudstagaren om att det försenade svaret utgör en accept. Ett sådant meddelande kan lämnas muntligen eller sändas till anbudstagaren. I sistnämnda fall har anbudsgivaren fullgjort sin skyldighet när meddelandet har avsänts.

Bestämmelsen avviker från bestämmelsen i 4 § 1 mom. i rättshandlingslagen enligt vilken ett antagande svar som kommer för sent ska gälla som ett nytt anbud.

Enligt stycke 2 blir anbudsgivaren bunden av ett försenat svar, om det framgår att svaret har sänts under sådana förhållanden att det borde ha kommit fram i tid. Anbudsgivaren blir dock inte bunden av ett antagande svar, om anbudsgivaren utan dröjsmål muntligen meddelar anbudstagaren att han anser att

hans anbud inte längre gäller eller avsänder ett meddelande med detta innehåll.

Till skillnad från konventionen fästs det i 4 § 2 mom. i rättshandlingslagen uppmärksamhet vid subjektiva kriterier, dvs. att den som avsänt svaret utgår från att det har anlänt i rätt tid och att mottagaren måste inse detta. En liknande skillnad i fråga om objektiva och subjektiva kriterier framgår på ovannämnt sätt mellan artikel 19 stycke 2 och 6 § 2 mom.

Artikel 22. Artikeln gäller återkallelse av ett antagande svar. Enligt artikeln kan ett antagande svar återkallas om återkallelsen kommer anbudsgivaren till handa senast eller samtidigt som det antagande svaret skulle ha fått verkan. Av artikel 18 stycke 2 framgår att svaret får verkan när det kommer fram till anbudsgivaren inom acceptfristen. Innebörden av uttrycket "kommer fram" behandlas i artikel 24. Av artikel 23 framgår åter att avtalet anses slutet när svaret får verkan.

Enligt 7 § i rättshandlingslagen ska en återkallelse komma mottagaren till handa innan eller senast samtidigt som denne tar del av anbudet eller svaret.

Artikel 23. I artikeln föreskrivs om tidpunkten för avtalsslutet. Av artikeln framgår att ett avtal sluts vid den tidpunkt då ett antagande svar på ett anbud får verkan. Enligt huvudregeln i artikel 18 stycke 2 sker detta när svaret kommer fram till anbudsgivaren.

Artikel 24. Del II i konventionen innehåller flera bestämmelser om frågan när ett anbud, svar eller annat angivande av avsikt ska anses ha kommit fram till mottagaren: artikel 15 stycke 1, artikel 16 stycke 1, artikel 17, artikel 18 stycke 2 och artikel 22. Enligt konventionen uppkommer nämligen de rättsliga verkningarna av ett meddelande när meddelandet *kommer fram* till mottagaren. Konventionen avviker till denna del från rättshandlingslagen, enligt vilken ett meddelande blir gällande för avsändaren när mottagaren har *tagit del* av det.

Vid tillämpningen av konventionens bestämmelser om ett meddelandes ankomst saknar det betydelse om mottagaren känner till att meddelandet har kommit fram eller om han har tagit del av meddelandet eller inte. Detta kan ses som en betydande skillnad mellan konventionen och rättshandlingsla-

gen. Den lösning som använts i konventionen har också i den juridiska litteraturen ansetts betydligt ändamålsenligare än bestämmelserna i rättshandlingslagen, eftersom det i praktiken är enklare att bevisa att ett meddelande de facto kommit fram till mottagaren än att bevisa att denna person tagit del av det.

Artikel 24 innehåller tolkningsregler om tidpunkten för ankomst. Muntliga meddelanden anses ha kommit fram till mottagaren när meddelandet avges till mottagaren. Andra meddelanden anses ha kommit fram när meddelandet avlämnas till mottagaren personligen eller på hans affärsställe eller till hans postadress. Om mottagaren inte har något affärsställe eller postadress, kommer meddelandet fram när det avlämnas till hans hemvist.

2 Ikraftträdande

Enligt artikel 97 stycke 4 i konventionen kan en stat som avger en förklaring vid vilken tidpunkt som helst återta den genom en formell skriftlig underrättelse till depositarierna, dvs. Förenta Nationernas generalsekretärare. Återtagandet ska träda i kraft första dagen i den månad som följer efter utgången av sex månader efter den dag då depositarien tog emot underrättelsen.

En ny förklaring som gäller köp mellan de nordiska länderna ska enligt artikel 97 stycke 3 i konventionen träda i kraft första dagen i den månad som följer efter utgången av sex månader efter det att depositarien tog emot en underrättelse om detta.

Enligt artikel 100 stycke 1 ska konventionen tillämpas på ingående av avtal endast då förslag om att sluta ett avtal görs på eller efter den dag då konventionen träder i kraft i förhållande till de fördragsslutande staterna i fråga. De föreslagna ändringarna ska således inte ha retroaktiv verkan.

3 Behovet av riksdagens samtycke och behandlingsordning

Enligt 94 § 1 mom. i grundlagen krävs riksdagens godkännande för fördrag och andra internationella förpliktelser som innehåller sådana bestämmelser som hör till om-

rådet för lagstiftningen. Om t.ex. en reservation påverkar innebörden eller omfattningen av en fördragsbestämmelse som hör till området för lagstiftningen eller som av någon annan anledning kräver riksdagens godkännande, krävs enligt grundlagsutskottets tolkningspraxis riksdagens godkännande för reservationen, förklaringen etc. Likaså måste riksdagens godkännande inhämtas för att återkalla en reservation eller en liknande förklaring, när den har godkänts av riksdagen eller när den borde ha godkänts av riksdagen (GruU 4/2001 rd).

Del II i konventionen innehåller bestämmelser om ingående av avtal. Bestämmelser om samma frågor finns för närvarande i rättshandlingslagen. Del II i konventionen hör således i sin helhet till området för lagstiftningen. Eftersom del II i konventionen innehåller bestämmelser som hör till området för lagstiftningen, behövs riksdagens samtycke för att den förklaring som gäller del II i konventionen ska kunna återtas och för att en ny förklaring som gäller köp mellan de nordiska länderna ska kunna avges.

Enligt 94 § 2 mom. i grundlagen ska beslut om godkännande av en internationell förpliktelse fattas med enkel majoritet. Om förslaget om godkännande av en förpliktelse gäller grundlagen, ska beslutet dock fattas med minst två tredjedelar av de avgivna rösterna. Eftersom del II i konventionen inte innehåller förpliktelser som gäller grundlagen på det sätt som avses i dess 94 § 2 mom. eller 95 § 2 mom., kan ett beslut om godkännande av återkallelse av förklaringen och avgivande av en ny förklaring fattas med enkel majoritet.

Med stöd av vad som anförts ovan och i enlighet med 94 § i grundlagen föreslås att

Riksdagen godkänner att Finland återtar en förklaring som avgivits med hänvisning till artikel 92 i konventionen av den 11 april 1980 angående avtal om internationella köp av varor (FördrS 49 och 50/1988), enligt vilken Finland inte är bundet av del II i konventionen, och att

Riksdagen godkänner att Finland med hänvisning till artikel 94 i konventionen avger en förklaring om att

konventionen inte ska tillämpas på ingående av avtal om köp, när parterna

har sina affärsställen i Finland, Sverige, Danmark, Island eller Norge.

Helsingfors den 26 augusti 2011

Republikens President

TARJA HALONEN

Justitieminister *Anna-Maja Henriksson*

*Bilaga
Förordningsutkast*

Republikens presidents förordning

om ändring av förordningen om ikraftträdande av konventionen angående avtal om internationella köp av varor samt av lagen om godkännande av vissa bestämmelser i konventionen

Efter föredragning av justitieministern

ändras i förordningen om ikraftträdande av konventionen angående avtal om internationella köp av varor samt av lagen om godkännande av vissa bestämmelser i konventionen (796/1988) 2 § som följer:

2 §

I samband med deponeringen av ratifikationsinstrumentet har Finland avgett en förklaring om att konventionen med hänvisning till artikel 94 i konventionen inte tillämpas, i förhållande till Sverige enligt stycke 1 i nämnda artikel och i övrigt enligt stycke 2, på avtal om köp då parterna har sina affärsställen i Finland, Sverige, Danmark, Island eller Norge.

Dessutom har Finland den 20
avgett en förklaring om att konventionen

med hänvisning till artikel 94 i konventionen inte tillämpas, i förhållande till Island och Sverige enligt stycke 1 i nämnda artikel och i övrigt enligt stycke 2, på ingående av avtal om köp då parterna har sina affärsställen i Finland, Sverige, Danmark, Island eller Norge.

Denna förordning träder i kraft den 20 .